

Tannlegeansvar – tre nye dommer

løpet av våren 2011 ble det avholdt tre hovedforhandlinger i Oslo Tingrett der tannlegeansvar var tema.

I nntil 1. januar 2009 var alle praktiserende tannleger pålagt ved lov å tegne ansvarsforsikring gjennom forsikringsselskapene. Ved erstatningskrav fra pasienter trådte forsikringsselskapet inn med saksbehandling og foretok eventuell erstatningsutmåling og -betaling. Fra og med 2009 er denne ordningen erstattet ved at pasientene kan søke erstatning gjennom Norsk Pasientskadeerstatning(NPE).

Av et stort antall erstatningskrav var det kun et fåtall saker der det ikke kom til enighet mellom pasient og tannlege/forsikringsselskap, og det ble tatt ut stevning for domstolene. Tre saker har vært til behandling i Oslo Tingrett i løpet av våren 2011.

Som regel blir både tannlege og forsikringsselskap saksøkt og samme advokat representerer som oftest begge de saksøkte. Jeg vil nå gjennomgå det mest sentrale i de tre sakene.

Hva kreves for at en pasient skal få erstatning etter pasientskader?

Erstatningssaker som følge av pasientskade og hvor den påstått skadevoldende handling fant sted før 2009 skal avgjøres etter alminnelig erstatningsrett. For det første kreves at det foreligger ansvarsgrunnlag. Dette innebærer at

tannlegen må ha utvist uaktsomhet for at erstatningsplikt skal inntre. Utgangspunktet er det ulovfestede og relativt strenge profesjonsansvaret. I tillegg må de andre erstatningsvilkårene være oppfylt. I hovedsak betyr dette at pasienten må være påført en skade og et økonomisk tap, og det må foreligge årsakssammenheng mellom den uaktsomme handling og skaden/tapet. Det vil bli for omfattende å gå nærmere inn på vilkårene her.

Erstatningskrav som blir meldt til NPE og hvor den påstått skadevoldende handling fant sted før 2009 vurderes etter de samme reglene.

Gjennomgang av de enkelte saker

I den første saken hadde en pasient fått fjernet et fåtall amalgamfyllinger etter eget ønske i 1994. I følge skadelidte hadde han etter dette utviklet diverse plager som han tilskrev fjerningen av amalgam. Han falt også ut av arbeidslivet som følge av det inntrufne. Som dokumentasjon ble det fremlagt en utskrift fra et laboratorium der det fremkom at han i 2008 hadde forhøyet nivå av kvikksølv.

Tannlegen som var saksøkt hevdet at intet uaktsomt hadde funnet sted. Det var benyttet «mini-dam» og vakumsug under fjerningen av amalgamet, og det var kun et fåtall fyllinger som var fjernet. I tillegg hadde tannlegen vist ekstraordinær omsorg for pasienten og strukket seg svært langt for å hjelpe.

Saksøkte hevdet videre at det ikke var årsakssammenheng mellom den påståtte uaktsomme handling og saksøkers økonomiske tap. Forholdet var i tillegg foreldet. Etter saksøktes syn kunne heller ikke et forhøyet kvikksølv-nivå i 2008 skyldes fjerning av amalgam i 1994. At saksøker hadde falt ut av arbeidslivet skyldtes andre forhold enn fjerning av amalgam.

Sakkyndig var oppnevnt fra Det odontologiske fakultet, Universitetet i Oslo. Den sakkyndige konkluderte med at det ikke var utført noe kritikkverdig fra tannlegens side og at det ikke forelå årsakssammenheng.

Retten vurderte alle sider ved saken. For det første hadde saksøker ikke dokumentert at han var påført noen skade. I tillegg var det ikke sannsynliggjort årsakssammenheng mellom tannbehandlingen og saksøkers økonomiske tap. Retten kom dermed til at vilkårene for erstatning ikke var tilstede, og tannlege og forsikringsselskap ble frifunnet. I og med retten konkluderte med frifinnelse på dette grunnlag ble det ikke tatt stilling til om saken var foreldet. Til det kan tillegges at i en svært lik sak som var til behandling i 2007 fant tingretten at saken var foreldet og tannlegen ble på det grunnlag alene frifunnet.

Denne saken gjaldt en pasient som hadde utviklet kroniske smerter angivelig etter uaktsom tannlegebehandling. Saksøker hevdet for retten at hun kunne hadde bedt om å få bleke tennene, men

at tannlegen nærmest uten å ha informert henne trakk en tann og deretter fremstilte en bro. Hun utviklet over tid nevrologiske smerter i overkjeven, og falt som følge av dette helt eller delvis ut av arbeidslivet. Det var også foretatt annen behandling, men dette var ikke en del av tvistetemaet.

Saksøkte hevdet på sin side at intet uaktsomt hadde funnet sted. Saksøkers tenner kunne ikke blekes da disse i hovedsak besto av amalgam og komposit. Saksøker ønsket pene tenner og en tann måtte fjernes for å kunne fremstille en tilfredsstillende protetisk løsning. Tannen som ble fjernet var i utgangspunktet svekket som følge av tidligere rotfylling og kompositoppbygging og røntgenologisk kunne en se sekundærkaries. Det var ikke dokumentert at smertene inntraff i forbindelse med tannlegebehandlingen og det var heller ikke årsakssammenheng mellom den påståtte uaktsomme handling og det faktum at saksøker hadde falt ut av arbeidslivet. Saksøker hadde vært sykmeldt i lange perioder og hadde også søkt uføretrygd før det inntrufne.

Retten oppnevnte én sakkyndig og i tillegg møtte to private sakkyndige vitner under hovedforhandlingen. De sakkyndige var uenige om det hadde funnet sted feilbehandling, og det var også uenighet om hva som var årsaken til pasientens smerter.

Retten vurderte om det forelå erstatningsansvar både på bakgrunn av mulig informasjonssvikt og eventuell behandlingssvikt. Retten vurderte tannlegens journal til å være mangel-

full i det den verken inneholdt opplysninger om hvilken informasjon som var gitt eller om det var innhentet samtykke. Den manglende informasjonen representerte etter rettens mening uaktsomhet fra tannlegens side. Imidlertid fant retten at saksøker uavhengig av hvilken informasjon som var blitt gitt ville gjennomført behandlingen og det var dermed ikke årsakssammenheng mellom informasjonssvikten og de smerter som senere hadde oppstått. Retten fant heller ikke at det var utvist uaktsomhet ved selve tannbehandlingen og tannlege/forsikringsselskapet ble frifunnet.

Den tredje saken gjaldt et krav fra en pasient som hevdet at en tannlege uten hennes samtykke hadde slipt ned og ødelagt en fortann. Det økonomiske kravet var såpass lavt at saken ble gjennomført som såkalt småkravsprosess. Prosessformen innebærer blant annet at hovedforhandlingen er av en mer uformell karakter, tar kortere tid og at dommer og prosessfullmektiger møter uten kappe. Kun tannlegen var saksøkt i denne saken.

Saksøker hevdet at den ødelagte fortannen hadde påført henne smerter i kjeven, hun hadde problemer med å bruke tennene og hun hadde fått sår på tungen. Det opprinnelige kravet lød på kr 40 000, men ble i retten redusert til kr 15 000.

Tannlegen på sin side nektet for å ha utført sliping eller annen behandling på den angjeldende tann. Journalen inneholdt heller ingen informasjon om at tannen var behandlet av tannlegen. En

annen allmennpraktiserende tannlege ble ført som vitne, og denne forklarte seg blant annet om hva årsaken til en slik tannskade kunne skyldes.

I denne saken var det påstand mot påstand og partenes forklaringer var etter rettens syn uforenelige. Retten kom til at saksøker ikke hadde sannsynliggjort at den saksøkte tannlegen var ansvarlig for skaden, og tannlegen ble frifunnet.

I alle sakene ble saksøker dømt til å betale sakens omkostninger. Ingen av sakene ble anket.

Sluttkommentar

Som tannlege ønsker en ikke å påføre sine pasienter skade. Dersom man likevel kommer i den situasjon at pasienten er skadet på en slik måte at vedkommende har krav på erstatning er det betryggende å vite at økonomisk kompensasjon vil bli gitt. Hver enkelt sak blir av forsikringsselskapet vurdert så objektivt som mulig før det tas stilling til om pasientene har krav på erstatning. Pasientene får også en grundig skriftlig redegjørelse av sin sak i hvert tilfelle. I de ovenfor nevnte saker har imidlertid verken de saksøkte tannleger eller forsikringsselskapet erkjent at noe kritikkverdig har funnet sted, og de har fått rettens medhold i sitt syn. På denne bakgrunn må det kunne sies at avgjørelsene som er gjengitt er positive sett fra tannlegenes ståsted.

Aleidis Løken